

Klára Novotná

„Matka na svých rukou chová celý svět.“ Dámský spolek Ludmila v Českých Budějovicích a jeho dívčí výchovavací ústavy (1885-1950)

Posudek oponenta diplomové práce

Zabývat se dnes ženskou otázkou je v soudobé historiografii jistou módou, upozorňovala před časem paní Pavla Horská. O předloženém spisu Kláry Novotné, pojednávajícím o českobudějovickém dámském spolku Ludmila, mohu s jistotou prohlásit, že takový devalvující úsudek na něj nelze (ani při nejhorší vůli) uplatnit. Je to dáno jednak volbou tématu – „příběhu“ spolku, jehož působení zůstávalo dosud stranou pozornosti –, jednak zpracováním, které se vyznačuje velmi svědomitým zvládnutím historické matérie, tomu odpovídající kultivovanou úrovní slovesného ztvárnění a koneckonců i přiznáním diplomantčina neotřele citového vztahu k dané látce. Tyto vlastnosti osvědčila už slečna Novotná v bakalářské práci, věnované biografii Jany Zátkové, a tak nepřekvapuje, že se v tomto případě vykazuje zralým dílem, které může sloužit za příklad toho, že regionálněhistorickou látku lze úspěšně uchopit jedině včleněním do kontextu soudobé historiografické tvorby.

První předností spisu je solidní heuristické založení, o němž vypovídá analýza pramenů a literatury v úvodu stejně jako jejich soupis v závěru i s velkou pečlivostí vypracovaný vědecký aparát, kde vedle citací nechybí ani vysvětlující poznámky. Některé tituly, které diplomantka řadí do literatury, mají však spíše povahu pramenů (kupř. Rada, Vodňanský, Zdráhal). Autorka přiznává, že mohla více pracovat s německým tiskem, zvláště tam, kde přinášel zpravodajství a případné komentáře o působení českých spolků, a s ohledem na přímé i nepřímé vazby mezi spolky obou národností. Zbavila se tak možnosti komparace, jaká by s ohledem na odlišnou kulturní úroveň obou společenství byla velmi užitečná. (V této spojitosti mne napadá spekulativní otázka, zda mohl být obdobný německý dámský spolek pro český modelem, jako byly Sokolu německé Turnvereiny.)

Diplomová práce je členěna do šesti kapitol, vzájemně zcela vyvážených. Z nich bych rád vyzdvihl kapitolu druhou, v níž autorka věnuje potřebnou pozornost spolkové legislativě, začasté historiky zanedbávané. Slušelo by se ovšem více akcentovat úlohu spolků při formování občanské společnosti v Rakousku a v českých zemích obzvláště. Záslužná je též pátá kapitola, zejména její část o „výchovavacích“ (proč ne „výchovných“?) ústavách spolku,

která vhodně doplňuje celkový obraz Českých Budějovic jako „města škol“. Celkově příznivý dojem stvrzují pak dobře vybrané přílohy; ocenění je hodná i úprava grafů.

Spis, ojedinělý téměř vyčerpávajícím zobrazením činnosti jednoho spolku, představuje cenný příspěvek k dějinám každodennosti ve městě ke konci 19. a v první půli 20. století. Vyznačuje jej i mimořádná poctivost a odpovědnost vůči zvolené historické látce, jak ostatně dokládá zcela zanedbatelné množství chyb či překlepů. (Dvě výjimky potvrzující pravidlo: v pozn. 118, s. 35 se uvádí jako rok založení Tělocvičného spolku paní a dívek 1896 namísto správného 1869; na s. 41 by bylo přesnější označení pro zemský úřad - místodržitelství.)

Protože diplomantka jednoznačně prokázala v předloženém spisu schopnost samostatné vědecké práce, doporučuji jej k obhajobě a hodnotím jako **výborný**.

Doc. Robert Sak

České Budějovice, 2. června 2011.